

education

Department of
Education
FREE STATE PROVINCE

GRAAD 10

REKENINGKUNDE

JUNIE 2018

NASIENRIGLYNE

PUNTE: 200

NASIENRIGLYNE:

1. Tensy anders in die nasienriglyne gestel word, is strafpunte vir vreemde items slegs van toepassing indien 'n kandidaat nie punte op 'n ander plek in die vraag vir daardie item verloor het nie. Geen dubbel penalisering is van toepassing nie.
2. Strafpunte vir plasing of swak aanbieding (bv. besonderhede) is slegs van toepassing indien die kandidaat punte vir die bedrae vir daardie item verdien het.
3. Vol punte vir korrekte antwoord. Indien die antwoord foutief is, merk die bewerkings wat voorsien is.
4. Indien 'n vooraansuiweringsyfer as 'n finale syfer getoon word, ken die bewerkingspunt toe vir daardie syfer (nie die metodepunt vir die antwoord nie). Nota: indien bewerkingspunte toegeken is by syfers word die metodepunt nie by die finale antwoord toegeken nie.
5. Tensy anders getoon, moet die positiewe of negatiewe effek van enige syfer in ag geneem word om die punt toe te ken. Indien geen + of – teken of hakie voorsien is nie, aanvaar dat die syfer positief is.
6. Waar aangedui word, ken deelpunte toe om die kwaliteit van antwoorde van kandidate te differensieer.
7. Hierdie memorandum is nie vir verspreiding in die publiek nie, omdat sekere items dalk verkeerd gehanteer is. Aanpassings is gemaak a.g.v. sekere vrae.
8. Waar strafpunte toegepas word, kan die punte vir daardie afdeling van die vraag nie as 'n negatiewe syfer getoon word nie.
9. Waar metodepunte toegeken word vir bewerking, moet die nasiener die redelikheid van die bewerking ondersoek voor die punt toegeken word.
10. Bewerking beteken 'kontroleer bewerking'. 'Een deel korrek' beteken bewerking en een deel korrek. Nota: kontroleer bewerking, moet 'n +, -, x, ÷, of volgens memo.
11. In berekeninge, moet nie punte vir bewerking toeken nie indien noemer & deler omgeruil is. Dit is ook van toepassing op verhoudings.
12. Waar metodepunte toegeken word, maak seker dat kandidate nie vol punte kry vir enige item wat gedeeltelik foutief is nie. In sulke gevalle, moet nie die metode punt toeken nie. Dui deur middel van ☒.
13. Wees bedag daarop dat party kandidate geldige alternatiewe buite die memorandum verskaf.
14. Kodes: f = vreemde item; p = plasing/aanbieding.

Hierdie memorandum bestaan uit 10 bladsye.

VRAAG 1

- 1.1** Pas die AARP-beginsels wat in KOLOM A voorkom by die korrekte beskrywing in KOLOM B. Skryf slegs die letter (A – F) langs die vraagnommer (1.1.1 – 1.1.5) in die ANTWOORDEBOEK

KOLOM A	KOLOM B	Indien meer as een antwoord per vraag, merk dit verkeerd.
1.1.1	F ✓	
1.1.2	C ✓	
1.1.3	A ✓	
1.1.4	D ✓	
1.1.5	B ✓	

5

- 1.2** Dui die onderstaande aansuiwering se invloed op die rekeningkundige vergelyking. **Let wel: Aansuiwering A is reeds voltooi.**

No	Rekening gedebiteer	Rekening gekrediteer	Rekeningkundige vergelyking		
			Bates	Eenaars-belang	Laste
A	Donasies	Skryfbehoeftes	0	±1 650	0
B	Bank	Verkope✓	+660✓	+660✓	0
	Koste van verkope✓	Handels-voorraad✓	- 440✓	-440✓	0
C	Handels-voorraad✓	Krediteure-kontrole✓	+3 740✓	0	+3 740✓
D	Bank✓	Debiteure-kontrole✓	±960✓✓	0	0
	Korting toegestaan✓	Debiteure-Kontrole✓	-140✓	-140✓	0
E	Bank✓	Debiteure-kontrole✓	± 300✓✓	0	0
	Oninbare skuld✓	Debiteure kontrole✓	-200✓	-200✓	0

27

1.3.1 **Waarvoor staan die afkorting BTW?**

Belasting op toegevoegde waarde✓

1

1.3.2 **Wat is die BTW-koers in Suid-Afrika?**

15%✓✓

2

1.3.3 **Waarvoor staan die afkorting "SAID"?**

Suid-Afrikaanse Inkomstediens ✓

1

1.3.4 **Verduidelik die verskil tussen vrygestelde- en Zerokoers-items**

Aanvaar enige redelike antwoord

Vrygestelde items is items waar geen BTW op gehef word nie✓✓

Zerokoers-items is items waar BTW teen 0% gehef word. ✓✓

4

TOTALE PUNTE

40

VRAAG 2

**ALGEMENE GROOTBOEK VAN TELLO HANDELAARS
BALANSSTAATREKENING-AFDELING
BANK**

2018 Mei	1	Saldo	a/b	13 550 ✓	2018 Mei	31	Diverse rekeninge Totale betalings	KBJ	102 300 ✓
		Diverse rekeninge Totale ontvangste	KOJ	99 999 ✓			Saldo	o/d	11 249 ✓
				113 549 ✓					113 549 ✓
2018 Jun	1	Saldo	a/d	11 249 ✓					

7

DEBITEUREKONTROLE

2018 Mei	1	Saldo	a/d	21 678 ✓	2018 Mei	31	*Bank	KOJ	22 222 ✓
	31	Bank	KBJ	2 450 ✓			*Korting toegestaan	KOJ	3 333 ✓
		Verkope	DJ	24 600 ✓			Debiteure- afslag	DAJ	6 600 ✓
		Diverse rekeninge/ Joernaaldebite	AJ	1 234 ✓			Diverse rekeninge/ Joernaal krediete	AJ	246 ✓
							Saldo	o/d	17 561 ✓
				49 962 ✓					49 962 ✓
2018 Jun	1	Saldo	a/d	17 561 ✓			* Bank en korting toegestaan 25 555 2 punte		

12

KOSTE VAN VERKOPE

2018 Mei	1	Totaal	a/d	49 987 ✓	2018 Mei	1	Handels- voorraad	DJ	4 400 ✓
		Handels- voorraad	KOJ	41 482 ✓		31	Totaal	o/d	103 469 ✓
		Handels- voorraad	DJ	16 400 ✓✓					
				107 869 ✓					107 869 ✓
2018 Jun	1	Totaal	a/d	103 469 ✓					

9

2.2.1

Watter dokument onderskryf die inskrywing van R34 500 aan die kredietkant?

Faktuur ✓✓

2

2.2.2

Gee EEN moontlike verklaring vir die kredietinskrywing van R500.

Enige ander redelike verduideliking: Deelpunt vir onduidelike/onvolledige verduideliking

Rente gehef deur krediteur op oortrokke rekening ✓✓

Oorplasing van 'n debiteur met 'n kredietsaldo.

Fout herstel

2

2.2.3

ABC Handelaar word deur krediteure met rente op oortrokke rekeninge belas. Hoe kan dit in die toekoms vermy word? Gee TWEE voorstelle.

Enige ander redelike verduideliking: Deelpunt vir onduidelike/onvolledige verduideliking

Stiptelike betaling van rekenings ✓✓

Onderhandel vir 'n langer betalingsperiode (bv. 90 dae) ✓✓

4

2.2.4

Die saldo van die Krediteurelys en die Krediteurekontrole stem nie ooreen nie. Wat moet die boekhouer doen om dit te laat ooreenstem? Gee TWEE voorstelle.

Enige ander redelike verduideliking: Deelpunt vir onduidelike/onvolledige verduideliking

Kontroleer die joernaal inskrywings teenoor die brondokumente ✓✓ ✓✓

Kontroleer die totale van die joernale (optel)

Kontroleer die oorboeking van die joernale na die algemene grootboek/
krediteuregrootboek

4

2.2.5

ABC Meubelhandelaars is ontevrede met die gehalte van die meubels deur die verskaffers verskaf. Gee 'n verduideliking met 'n bedrag ter ondersteuning van jou antwoord.

Enige ander redelike verduideliking: Deelpunt vir onduidelike/onvolledige verduideliking

Terugsendings na die verskaffers ✓✓

$6\,900 / 34\,500 = 20\%$ van kredietaankope ✓✓

4

2.3.1

Verduidelik die probleem met die kontantdeposito's. Verskaf bewyse as ondersteuning. Gee en verduidelik TWEE aanbevelings om dit in die toekoms te voorkom..

Geldige verduideliking ✓

Bewyse ✓

Verwagte antwoorde:

Deposito's word nie stiptelik gedoen nie / Laat deposito's (veroorsaak kontantvloei probleme) OF Oorrol van kontantgeld / aanduiding van diefstal

Bewyse: Datums of syfers

- Deposito van R23 000 op / 12 Januarie / plus minus 15 dae deponeer op 27 Januarie 2018

Gee en verduidelik TWEE strategieë om dit in die toekoms te voorkom.

TWEE geldige redes ✓✓ ✓✓ **aanvaar kort verduidelikings; mag anders bewoord wees**

- Verdeling van pligte: Die persoon wat die geld ontvang en kwitansies uitskryf, moet verskil van die persoon wat die depositostrokke voltooi en 'n ander persoon moet die geld deponeer sodat die een as 'n kontrole dien vir die ander.
- Senior personeel moet daaglik die depositostrokies met die deposito's op die internet-bankdienste kontroleer.
- Vra die bank vir SMS'e vir alle transaksies.
- Maak gebruik van 'n sekuriteitsfirma om die deposito's op 'n daaglikse/gereelde basis te kom kollekteer.
- Moedig debiteure aan om gebruik te maak van direkte oorbetalings (EFO).

6

TOTALE PUNTE

50

VRAAG 3

DEBITEUREGROOTBOEK VAN FRALIZE HANDELAARS

D. DAWIE

DG1

Apr 2018				Debiet	Krediet	Saldo
	1	Saldo	a/d			2 134 ✓
	5	Faktuur 23	DJ	1 375 ✓		3 509
	9	Kwitansie 555	KOJ		1 995 ✓	1 514
		Korting toegestaan	KOJ		139 ✓✓	1 375
	12	Faktuur 88	DJ	790 ✓		2 165
	16	Kredietnota 154	DAJ		415 ✓	1 750
	20	Kwitansie 598	KOJ		950 ✓	800
	23	Geweierde tjek	KBJ	950 ✓		1 750
	24	Rente	GJ	25 ✓		1 775
	30	Oninbare skuld ✓	DAJ		1 775 ✓	0 ✓
			✓✓			

TOTALE PUNTE

15

VRAAG 4

- 4.1** Dui aan of die volgende stellings WAAR of ONWAAR is. Skryf slegs 'waar' of 'onwaar' langs die vraagnommer (4.1.1 – 4.1.4) in die ANTWOORDE-BOEK.

4.1.1	Onwaar ✓
4.1.2	Waar ✓
4.1.3	Waar ✓
4.1.4	Waar ✓

4

- 4.2.1** Dui aan wat met Ronnie se posbeskrywing verkeerd is.
Gebrek aan interne kontrole✓✓ / Niemand kontroleer Ronnie se werk nie / Ronnie het te veel verpligtinge.

2

- 4.2.2** Verskaf DRIE interne beheermaatreëls wat in Ronnie se posbeskrywing aangespreek moet word.

Enige ander redelike verduideliking: Deelpunt vir onduidelike/onvolledige verduideliking

Verdeling van pligte ✓✓ / Die persoon wat die geld ontvang, moet verskil van die persoon wat die geld deponeer
'n Senior persoon wat oor Ronnie toesig hou ✓✓
Effektiewe toepassing van interne beheer✓✓

6

SALARISJOERNAAL VAN SERVAAS HANDELAARS VIR MEI 2018

SJ 5

Werknemers	Bruto salaris	Aftrekkings						Tjek No.
		LBS	Mediesefonds	Pensioen	WVF	Totale aftrekkings	Netto salaris	
B. Bushien	14 800✓	3 404✓	530✓	1 036✓✓	148✓	5 118☑	9 682✓☑	22
P. Piet	9 700✓✓	1 940✓	225✓	680✓	97✓☑	2 942☑	6 758✓☑	23
	24 500☑					8 060☑	16 440☑	

Werknemers	Werkgewerbydrae				Totale bydrae
	Mediese-fonds	Pensioen	WVF	Vaardigheid-ontwikkeling heffing	
B. Bushien	1 060☑	1 480✓✓	148☑	148✓	2 836☑
P. Piet	450☑	970☑	97☑	97☑	1 614☑

33

TOTALE PUNTE

45

VRAAG 5

ALGEMENE JOERNAAL – FEBRUARIE 2018

				Debiet	Krediet
Feb	28	Onttrekkings ✓		1 670✓	
		Handelsvoorraad ✓	(4)		1 670✓
		Goedere gevat vir persoonlike gebruik			
		Handelsvoorraad tekort ✓		300✓✓	
		Handelsvoorraad ✓	(6)		300✓✓
		Tekort volgens voorraadopname			
		Verbruiksgoedere voorhande ✓		1 150✓	
		Skryfbehoeftes ✓	(4)		1 150✓
		Voorhande volgens voorraadopname			
		Telefoon ✓		735✓	
		Opgelope uitgawes ✓	(4)		735✓
		Telefoon nog verskuldig			
		Opgelope inkomste ✓		1 800✓	
		Kommissie inkomste ✓	(4)		1 800✓
		Nog nie ontvang nie			
		Vooruitbetaalde uitgawes ✓		1 000✓	
		Versekering ✓	(4)		1 000✓
		Vooruitbetaal			
		Vooruitbetaalde uitgawes ✓		1 200✓✓	
		Advertensies ✓	(6)		1 200✓✓
		Vooruitbetaal			
		Herstelwerk ✓		1 590✓	
		Grond en Geboue ✓	(4)		1 590✓
		Fout herstel			
		Huur inkomste ✓		4 575✓✓	
		Vooruitontvange inkomste ✓	(6)		4 575✓✓
		Ontvang vir 13 maande			
		Waardevermindering ✓		38 200☑	
		Opgehoopte waardevermindering op voertuie ✓			27 640✓✓
		Opgehoopte waardevermindering op toerusting ✓	(8)		10 560✓✓
		Bereken waardevermindering			

TOTALE PUNTE
50

$$\begin{aligned}
 OV &= 216\,400 \times 10/100 &= 21\,640 \\
 NV &= 120\,000 \times 10/100 \times 6/12 &= 6\,000 \rightarrow \\
 &&336\,400
 \end{aligned}$$

$$\text{T } 88\,000 - 17\,600 = 70\,400 \times 15/100 = 10\,560$$

$$48\,725 - (1\,075 \times 3 = 3\,225$$

$$= 45\,500/13 = 3\,500 + 1\,075 = 4\,575$$